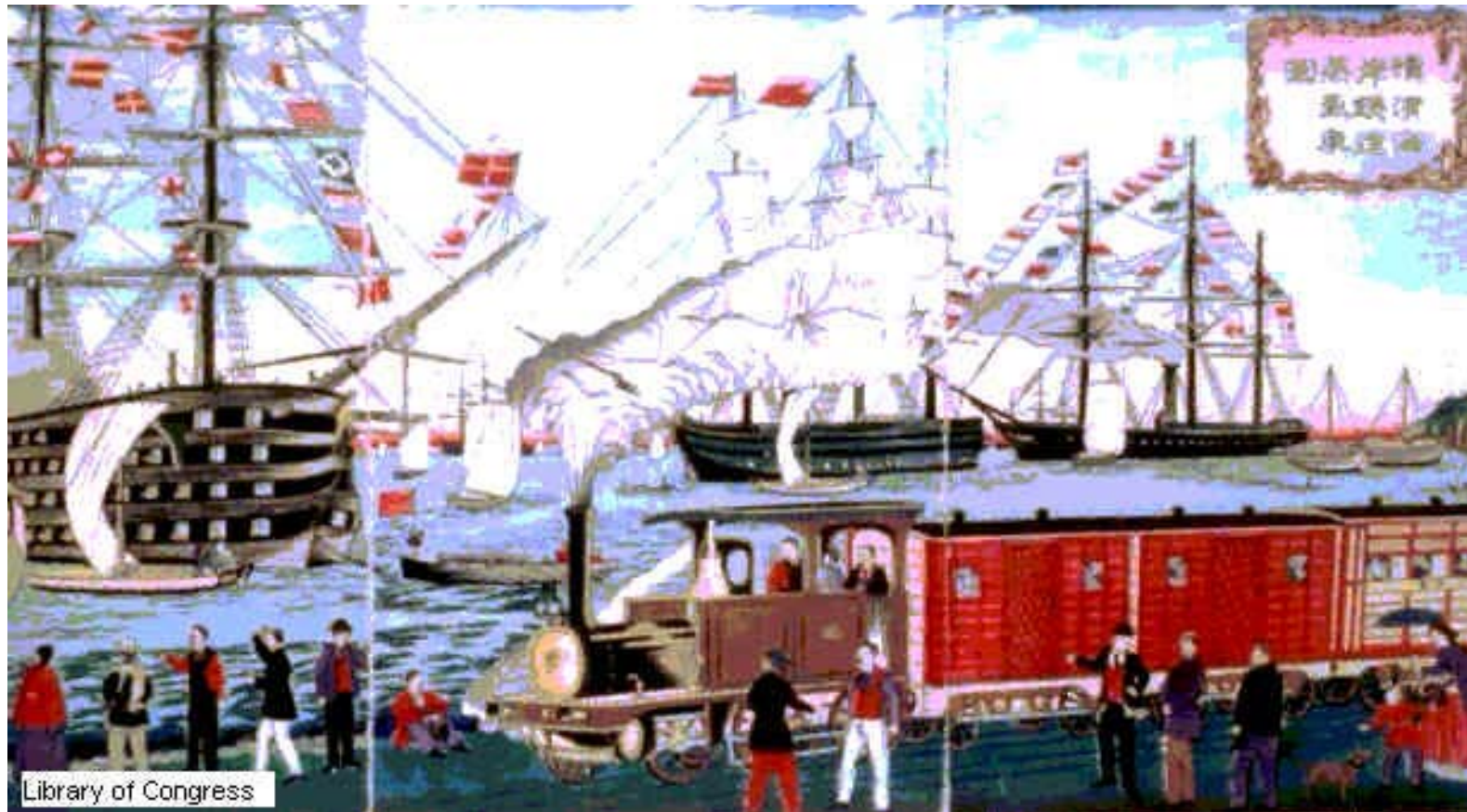

Modern japansk historia

Föreläsning 2

- Befolkningsökning från 39,9 miljoner 1890 till 72,2 miljoner 1938.
- Urbanisering: 6,3 % av befolkningen 1890 ökar till 28,6 % 1938 (stor ökning, men mer än 2/3 bor alltså fortfarande på landet).

Ekonomi under 20-talet:

- 1:a världskriget: Enorm "boost" för industriproduktionen. Japan tar över asiatiska marknader när väst är upptagna med kriget.
- "Risupplopp" (*kome-sôdô*, 米騒動) bryter ut sommaren 1918 och sprider sig över landet.
- Den två-delade ekonomin: skillnaden växer mellan småföretagare och gigantiska zaibatsu.

1923: JB i Tokyo.

- Över 100 000 dödas, över 3 miljoner mister sina hem
- Så många som 6000 koreaner kan ha mördats.

“Taishô-demokratin” (1912-26)

- Den första partidominerade regeringen: Seiyûkais Hara Kei, 1918-21
- 1925 Rösträtt utsträcks till alla män minst 25 år.
- 1925 Men samma år en drakonisk ”Fridsbevarande lag” – kriminalisering av att förespråka radikala politiska förändringar. Ordagrant: att delta i försök ”med avsikt att förändra *kokutai* eller förneka den privata egendomsrätten”.

Ashio gruvföroreningar.

足尾鉍毒事件

- 1897 Ashio-floden förorenas
- Tanaka Shôzô's "direktappellation" (直訴)
1901

Förebild för sentida protesterande bönder
och gräsrotsaktivister

Sociala rörelser

- Burakumin: Suiheisha grundas 1921
- Arbetarroligheter
- 1910 "Högförräderiincidenten" (Taigyaku jiken).
- Kôtoku Shûsui (1871-1911) , Kanno Suga (1881-1911)

- 20-talet: 1920-30 var mer än hälften av alla fabriksarbetare kvinnor
- När industrin börjar kräva mer utbildad arbetskraft tränger männen ut kvinnorna (under 30-t).

Kvinnorörelsen

- Ideologi om "ryô sai ken bo", 良妻賢母
- Borgerlig feminism tar fart på 1870-talet.
Kishida Toshiko (1863-1901)
- Hiratsuka Raichô (1886-1971): Tidskriften *Seitô* (1911), blåstrumporna. Maternalist – inspirerad av Ellen Key.
- Ichikawa Fusae (1893-1971)
- Yosano Akiko (1878-42)

「文化学院蔵」

Expansionism

- 1910 Korea annexeras.
- 1915 De 21 kraven till Kina.
- 1'a vk: Söderhavsöarna (Nan'yô, Micronesien)
- -1925 Intervention i Sovjet, "Sibiriska expeditionen".
- 1921-22 Washingtonkonferensen.

Kolonier

- Taiwan
- Karafuto (södra Sakhalin)
- Korea:
- Inleds med militärstyre.
- 1:a marsrörelsen 1919 – folkligt missnöje med kolonialstyret.
- Inspiration från Wilson och demokratins triumf i kriget.
- Japan svarar med brutalt förtryck och massarresteringar.
- Ny fas av kolonialstyret – eftergifter åt koreaner
- 1936- Totalitär mobilisering. Japaniseringskampanj

- Koreansk minoritet i Japan.
- Ökar starkt under 20- och 30-talet, dels för att söka arbete och dels för att de tvångsrekvireras dit under kriget.
- Vid krigsslutet finns 2 miljoner i Japan.

”Mellankrigstiden”

- Befogat att tala om även i Östasien, pga stora förändringar:
- - Gamla ”imperialistiska ordningen” blev instabil.
- - Frihandel överges, tendens till ”autarki” och uppkomst av handelsblock.
- Bidrar till Japans upplevda behov att skapa ett östasiatiskt imperium.

- 30-talet som "mörk dal" (kurai tanima)
- Militären har de facto makten – svaga civila regeringar.
- Tankepolis: Tokubetsu kôtô keisatsu, och senare militärpolisen, Kempeitai.
- Socialister och kommunister fångslas – "tenkô"

1930-talet: Ekonomi, begynnande industripolitik

- 1927 finanspanik – depressionen (Shôwa kyôkô, 昭和恐慌) börjar. Dvs ett par år innan resten av världen.
- 1929 Global depression.
- Depressionen övervinns tidigt i Japan. Från 1936 och framåt under resten av 30-talet växte ekonomin med 5% årligen.

Drift mot krig

- Vilket krig? Och när börjar kriget?
- Japans deltagande i andra världskriget 1941 – ”Taiheiyô-sensô”
- ”Dai-tô-A-sensô” – japanska regeringens namn på kriget. Förbjöds under ockupationen. Idag används det av nationalisterna.
- Men kriget i Asien hade varat sedan 1931: ”15-årskriget”

- 1931 Manchuriet-incidenten.
- 1932 Seiyūkais Inukai Tsuyoshi (1855-1932) mördas av högerextremist (五一五事件). Därefter: regeringsmakten svag och oberäknelig pga attentat, rivalitet mellan faktioner. Armé har "veto" i regeringsbildning pga att den tillsätter krigsminister.
- 1932 Manchuriet marionettstat. "Siste kejsaren"
- 1933 NF fördömer ockupationen av Manchuriet. Japan utträder.
- 1936 Anti-Komintern pakten med Ty och Ita.
- 1936, 26/2: unga officerare gör ett kuppförsök.
- 1937: Invasion av Kina. "Kina incidenten". (支那事變)
- Nära en miljon man i Kina 1937. Ekonomiskt otroligt kostsamt.
- Nanking-massakern.
- 1938: ransonering + lagstiftning som bereder väg för "total krigsföring".
- Stadsskulden skjuter i höjden explosionsartat.
- 1939 Slaget vid Nomonhan 1939 – Japanerna förlorar 20 000 man.
- 1941 Indokina ockuperas. Som svar inför USA, Storbritannien och Nederländerna oljeembargo. USA kräver att Japan drar sig tillbaka från Indokina och Kina.
- 7/12 1941 Pearl Harbor

Anledningar till krig

- 1. Internationell kontext?
- 2. Depressionen?
- 3. Inrikespolitiska skäl?
- 4. Sammanbrott och kris för politisk styrning?

Maruyama Masao: ”oansvarighetssystemet”.

Maruyama delar in förkrigstidens politiska personal i 3 grupper:

- 1) *Mikoshi* (bärbara shinto-helgedomar): auktoritet men utan makt (x: kejsaren)
- 2) Ämbetsmän: som faktiskt styrde landet
- 3) *Rônin*: som genom sina handlingar tvingar *mikoshi* och ämbetsmän att legitimera dem i efterhand

Nationell självbild?

- Eiji Oguma, *A Genealogy of 'Japanese' Self-Images* (*Tan'itsu minzoku shinwa no kigen*, 1995)
- Myten om den etniskt homogena nationalstaten / den multikulturella imperiet?
- Japan som smältdegel.
- Legitimerar expansion.

Revolt mot västvärlden – “Restorationism”

- Man vänder på Fukuzawas dictum: “Nyû-A datsu-Ô”
- Inre reform – rensa bort korrupta ledare.
- Yttre expansion
- Agrarianism (Nôhon shugi): Gondô Seikei, Tachibana Kosaburô.

昭和維新運動 — Showa restoration movement

- Unga officerares kuppförsök 26 februari 1936
- Kita Ikki (1883-1937)
- Ishiwara Kanji (1889-1949)

Pan-asianism

- Okakura Tenshin: "Asien är ett"
- Tokutomi Sohô: jämför Japan med kejsartidens Rom
- Nagai Ryutarô

”Övertvinnandet av det moderna” *Kindai no chôkoku*

Symposium i Kyoto 1942

Två typer av modernitetskritik

- 1) Tillbaka till det gamla? *Roman-ha* - Kamei Katsuichirô
- 2) Fram förbi det moderna!
Nishida Kitarô

